

Factsheet Burgerparticipatie

Stand van zaken

Veel gemeenten bezinnen zich op de relatie met hun inwoners. De betrokkenheid van burgers bij beleid- en besluitvorming wordt in toenemende mate gezien als een belangrijke factor, of zelfs voorwaarde om concrete resultaten te bereiken voor complexe maatschappelijke vraagstukken.

Het samenwerken met burgers is een grote uitdaging voor gemeenten. Het kan bijdragen aan het verkleinen van de kloof tussen de burger en het bestuur en aan het vergroten van de bestuurskracht van gemeenten. De aanpak en rol van de gemeente kan variëren per beleidsonderwerp.

Het project *In actie met burgers!* stimuleert en inspireert gemeenten om in proeftuinen en experimenten aan de slag te gaan met burgerparticipatie. Het beoogd effect van het project is dat gemeenten meer ruimte geven aan initiatieven van burgers en de denkkracht van burgers benutten bij beleid- en besluitvorming. *In actie met burgers!* is een deelproject van het Actieprogramma Lokaal Bestuur, een gezamenlijk project van de VNG en het ministerie van BZK. Deze factsheet laat zien hoe ook uw gemeente de opgedane kennis uit de proeftuinen en experimenten kan benutten.

Ontwikkelingen

Veel vraagstukken die spelen bij gemeenten die meedoen aan *In actie met burgers!* zijn niet gebonden aan specifieke beleidsterreinen. Het gaat dan onder meer over:

- De verhouding tussen een representatieve democratie en een meer participatieve democratie;
- Het benutten van de denkkracht en inzet van burgers;
- Werken vanuit het perspectief van de burger en daarbij horende competenties van zowel ambtenaren als bestuurders;
- Het managen van verwachtingen van burgers in interactieve processen;
- Samenspel tussen frontlijnmedewerkers en de interne gemeentelijke organisatie.

Genoemde thema's komen ook aan de orde in de proeftuinen en experimenten van *In actie met burgers!*

Lokale proeftuinen burgerparticipatie

In Lokale proeftuinen burgerparticipatie leren ruim honderd gemeenten met en van elkaar zowel nieuwe als beproefde manieren van samenwerken met burgers. Een proeftuin bestaat uit een groep gemeenten die een jaar lang onder deskundige begeleiding aan de slag gaat met thema's die door de gemeenten zelf zijn

ingebracht. De deelnemers bespreken bijvoorbeeld een casus of brengen een werkbezoek aan een proeftuinproject. Ook worden sprekers, deskundigen en burgers uitgenodigd voor proeftuinbijeenkomsten.

De onderwerpen van de proeftuinen zijn:

- De rol van de gemeenteraad
- Communicatie & burgerparticipatie
- Faciliteren van burgerinitiatieven
- De burgergerichte gemeente (borging in de gemeentelijke organisatie)
- Burgerjaarsverslag als participatie-instrument
- E-participatie
- Van burgerpanel tot burgerbestuur (werkvormen en methodieken)
- Moeilijk bereikbare doelgroepen
- Sociaal-fysiek (integrale gebiedsontwikkeling)
- Burgerinitiatieven: samenwerking lokale fondsen
- Wijkgericht werken (opstartfase en doorontwikkeling)
- Dorps- en kerngericht werken
- Bewonersgeld en buurtbudgetten

De experimenten

Twaalf projecten van gemeenten krijgen bijzondere aandacht en ondersteuning van *In actie met burgers!*. De experimenten variëren van een verkiezingsspel, het laten uitvoeren van onderdelen van een participatietraject door belangengroepen, het werken met vernieuwende interactieve communicatiemethoden, tot een unieke publiek-private-particuliere samenwerking (PPPS) en het ontwerpen van een nieuwe woonwijk via internet.

De experimenten vinden plaats in de volgende gemeenten:

- Amersfoort - Burgerinitiatief Wagenwerkplaats
- Boskoop - BoskoopActief.nl
- Breda - Breda Alert
- Dordrecht - Burgers aan zet! (wijkbudgetten)
- Emmen - Inkoop door burgers
- Haarlemmermeer - Doorontwikkelen projectsubsidie
- Haren - Glimmend hart
- Hellendoorn - Hellendoorn in Actie: ontwikkeling van een lerende gemeenschap
- Nieuwerkerk aan den IJssel - Verkiezingsspel
- Oude IJsselstreek - Nieuwe werkvormen van samenspel
- Smallerland - Wijkbouweenwijk.nl
- Valkenswaard - Tijd voor mekaar

Oogst van kennis en ervaring

De proeftuinen en experimenten leveren eind 2009 een 'oogst' aan kennis en ervaring met werkwijzen die ook bruikbaar is voor andere gemeenteambtenaren en -bestuurders in Nederland. Te denken valt aan checklists, handreikingen en beschrijvingen van ervaringen. *In actie met burgers!* zal deze oogst breed verspreiden onder alle gemeenten en presenteren op een landelijke leerconferentie op 16 december 2009. De ontwikkelingen van de proeftuinen en experimenten zijn nu ook al te volgen via www.inactiemetburgers.nl.

Inzet gemeenten

Alle gemeenten kunnen gebruik maken van de oogst van *In actie met burgers!* en de kennis en ervaring toepassen in de eigen gemeente.

Aanbod vanuit de VNG

www.inactiemetburgers.nl

Wilt u meer informatie over genoemde thema's rond burgerparticipatie? Wilt u weten welke gemeenten meedoen aan dit project en welke bijeenkomsten voor lokale bestuurders worden georganiseerd rond deze thema's? Deze (en meer) informatie kunt u vinden op www.inactiemetburgers.nl. Hier kunt u zich ook aanmelden voor de digitale nieuwsbrief.

www.vng.nl

Bent u op zoek naar praktijkvoorbeelden (notities, beschrijvingen van projecten) over burgerparticipatie? Kijk eens op www.vng.nl > praktijkvoorbeelden. Hebt u zelf projecten of werkwijzen die u met andere gemeenten wilt delen? Dan kunt u deze hier ook laten plaatsen.

Actieprogramma Lokaal Bestuur

In actie met burgers! is een deelproject van het Actieprogramma Lokaal Bestuur. Het Actieprogramma is een gezamenlijk project van de VNG en het ministerie van BZK (2007-2010). Doelstelling is het lokaal bestuur te versterken en het samenspel te stimuleren. Het Actieprogramma richt zich op alle spelers in het lokaal bestuur en fungeert als platform voor kennis- en ervaringsuitwisseling tussen gemeenten. Het stimuleren en het vergroten van het vertrouwen tussen de burger en het lokale bestuur is één van de centrale thema's. Het Actieprogramma biedt concrete ondersteuning aan burgemeesters, wethouders, gemeentesecretarissen, raadsleden, griffiers en ambtenaren. Voor meer informatie, zie www.actieprogramma.nl.